



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gegužės 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teisės aktų derinimas — Direktyva 2014/40/ES — 20 straipsnis — Elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos — Galiojimas — Vienodo požiūrio principas — Propocingumo ir teisinio saugumo principai — Subsidiarumo principas — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — 16 ir 17 straipsniai“

Byloje C-477/14

dėl 2014 m. spalio 9 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. spalio 27 d., pagal SESV 267 straipsnį *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (administracinių bylų kolegija), Jungtinė Karalystė) pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Pillbox 38 (UK) Ltd

prieš

Secretary of State for Health

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro antrosios kolegijos pirmininko pareigas einanti pirmosios kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžiev (pranešėjas), C. Lycourgos ir J.-C. Bonichot,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. spalio 1 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Pillbox 38 (UK) Ltd*, atstovaujamos QC K. Beal, įgalioto solisitoriaus P. Rowley,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos V. Kaye, padedamos QC M. Hoskins ir I. Rogers bei baristerių S. Abram ir E. Metcalfe,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gavela Llopis,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir R. Coesme,
- Europos Parlamento, atstovaujamos L. Visaggio, J. Rodrigues ir I. McDowell,

* Proceso kalba: anglų.

— Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos M. Simm, J. Herrmann ir A. Norberg,
— Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir J. Tomkin,
susipažinęs su 2015 m. gruodžio 23 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (OL L 127, p. 1), 20 straipsnio galiojimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Pillbox 38 (UK) Ltd*, veikiančios komerciniu pavadinimu „Totally Wicked“ (toliau – *Pillbox*), ir *Secretary of State for Health* (Valstybės sekretorius sveikatos klausimais) dėl Jungtinės Karalystės „ketinimo ir (arba) pareigos“ perkelti Direktyvą 2014/40 teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencija

- 3 2004 m. birželio 2 d. Tarybos sprendimu 2004/513/EB (OL L 213, p. 8) Europos bendrijos vardu buvo patvirtinta 2003 m. gegužės 21 d. Ženevoje pasirašyta Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencija (toliau – TKPK).

Direktyva 2014/40

- 4 Direktyvos 2014/40 7, 33, 36, 38–41, 43–45, 47 ir 48 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(7) teisėkūros veiksmai Sąjungos lygmeniu būtini ir siekiant įgyvendinti [TKPK], kurios nuostatos Sąjungai ir jos valstybėms narėms yra privalomos. <...>

<...>

(33) tarpvalstybinė nuotolinė prekyba tabako gaminiiais galėtų sudaryti palankesnes sąlygas įsigyti tabako gaminių, kurie neatitinka šios direktyvos. Taip pat kyla didesnė rizika, kad tabako gaminių įsigys jaunimas. Todėl kyla rizika, kad gali sumažėti tabako kontrolės teisės aktų poveikis. Todėl valstybėms narėms turėtų būti leista uždrausti tarpvalstybinę nuotolinę prekybą. Jeigu tarpvalstybinė nuotolinė prekyba nedraudžiama, bendrosios mažmeninės prekybos vietų, vykdančių tokią prekybą, registravimo taisyklės turi būti tokios, kad būtų užtikrintas šios direktyvos veiksmingumas. <...>

<...>

(36) elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos turėtų būti reglamentuojamos šia direktyva, išskyrus atvejus, kai dėl jų pateikimo ar funkcijos jiems taikoma [2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, p. 67; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 69)] arba [1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/42/EEB dėl medicinos prietaisų (OL L 169, p. 1;

2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 12 t., p. 82)]. Valstybėse narėse dėl tų gaminių galioja skirtingi teisės aktai ir praktika, įskaitant saugos reikalavimus, todėl reikia imtis veiksmų Sąjungos lygiu, kad būtų pagerintas sklandus vidaus rinkos veikimas. Reglamentuojant tuos gaminius, turėtų būti atsižvelgta į būtinybę užtikrinti aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį. Kad valstybės narės galėtų vykdyti savo priežiūros ir kontrolės funkcijas, elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai bei importuotojai turėtų pateikti pranešimą apie atitinkamus gaminius prieš juos pateikiant rinkai;

<...>

- (38) pagal šią direktyvą skystį, kuriame yra nikotino, turėtų būti leidžiama pateikti rinkai tik tuo atveju, jeigu nikotino koncentracija neviršija 20 mg / ml. Šiuo atveju gaunamo nikotino koncentracijos lygis yra panašus į leistiną nikotino kiekį, gaunamą iš standartinės cigaretės per laiką, reikalingą tokiai cigaretei surūkyti. Kad būtų apribota su nikotinu susijusi rizika, turėtų būti nustatyti didžiausi leidžiami pildomųjų talpyklų, rezervuarų ir kapsulių dydžiai;
- (39) pagal šią direktyvą turėtų būti leidžiama pateikti rinkai tik tokias elektronines cigaretes, kurias vartojant nuosekliai dozuojamas nikotino kiekis. Nuoseklus nikotino kiekio dozavimas įprastomis sąlygomis vartojant cigaretes reikalingas sveikatos apsaugos, saugos ir kokybės tikslais, įskaitant tam, kad būtų išvengta atsitiktinio didelių kiekių suvartojimo rizikos;
- (40) elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos, jei patektų vaikams, gali sukelti grėsmę jų sveikatai. Todėl būtina užtikrinti, kad tokie gaminiai nepatektų vaikams ir būtų apsaugoti nuo sugadinimo, įskaitant ženklinimą, tvirtinimo ir atidarymo mechanizmus, kurių negalėtų sugadinti ar atidaryti vaikai;
- (41) kadangi nikotinas yra toksiška medžiaga ir atsižvelgiant į galimą su sveikata ir sauga susijusią riziką, įskaitant tiems asmenims, kuriems gaminyje nėra skirtas, skystis, kurio sudėtyje yra nikotino, turėtų būti pateikiamas rinkai tik tokiose elektroninėse cigaretėse arba pildomosiose talpyklose, kurios atitinka tam tikrus saugos ir kokybės reikalavimus. Svarbu užtikrinti, kad vartojant ar pildant elektroninės cigaretės neįskiltų ar netaptų pralaidžios;

<...>

- (43) nacionalinės teisės aktų ir praktikos, reglamentuojančių elektroninių cigarečių reklamą ir rėmimą, skirtumai trukdo laisvam prekių judėjimui bei laisvai teikti paslaugas ir kelia didelę konkurencijos iškreipymų riziką. Jei nebus imtasi tolesnių veiksmų Sąjungos lygiu, tie skirtumai ateinančiais metais gali didėti, taip pat atsižvelgiant į augančią elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų rinką. Todėl būtina suderinti nacionalines nuostatas, kuriomis reglamentuojama tarpvalstybinį poveikį turinčių gaminių reklama ir rėmimas, pagrindu laikant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį. Vartojant elektronines cigaretes gali išsivystyti nikotino priklausomybė ir galiausiai tradicinis tabako vartojimas, nes jomis imituojamas ir įtvirtinamas rūkymo veiksmas. Dėl šios priežasties tikslinga priimti ribojamąjį požiūrį į elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų reklamą;
- (44) kad Komisija ir valstybės narės galėtų vykdyti savo reguliavimo funkcijas, joms reikia išsamios informacijos apie elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų rinkos raidą. Tuo tikslu tų produktų gamintojams ir importuotojams turėtų būti nustatytos prievolės teikti pranešimus apie pardavimo apimtis, įvairių vartotojų grupių teikiamą pirmenybę ir pardavimo būdą. Turėtų būti užtikrintas tos informacijos teikimas plačiajai visuomenei, tinkamai atsižvelgiant į būtinybę apsaugoti komercines paslaptis;

(45) siekiant užtikrinti tinkamą rinkos priežiūrą valstybėse narėse, būtina, kad gamintojai, importuotojai ir platintojai turėtų įdiegti tinkamą įtariamo neigiamo poveikio stebėsenos ir registravimo sistemą bei praneštų kompetentingoms valdžios institucijoms apie tokį poveikį, kad būtų galima imtis tinkamų veiksmų. Tikslinga numatyti apsaugos nuostatą, pagal kurią valstybės narės galėtų imtis veiksmų kilus didelei rizikai visuomenės sveikatai;

<...>

(47) šia direktyva nesuderinami visi elektroninių cigarečių ar pildomųjų talpyklų aspektai. Pavyzdžiui, taisyklių dėl kvapo ar skonio priėmimas paliekamas valstybių narių nuožiūrai. Valstybėms narėms galėtų būti naudinga apsvaistyti galimybę leisti tam tikro kvapo ar skonio gaminių pateikimą rinkai. Tai darydamos, jos turėtų atsižvelgti į galimą tokių gaminių patrauklumą jaunimui ir nerūkantiems. Bet koks tokių tam tikro kvapo ar skonio gaminių draudimas turėtų būti pagrįstas ir apie jį turėtų būti pateiktas pranešimas pagal [1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337)];

(48) be to, šia direktyva nederinamos taisyklės dėl aplinkos bei tabako ar vidaus prekybos, vidaus reklamos ar platesnio prekės ženklo naudojimo tvarkos ir nenustatomas amžiaus apribojimas elektroninėms cigaretėms ar pildomosioms talpykloms. <...>“

5 Direktyvos 2014/40 1 straipsnyje „Dalykas“ nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius:

<...>

f) tam tikrų gaminių, susijusių su tabako gaminiais – elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų, taip pat rūkomųjų žolinių gaminių pateikimą rinkai ir ženklimą,

siekiant sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam tabako ir susijusių gaminių vidaus rinkos veikimui, pagrindu laikant aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį, ir laikytis Sąjungos įsipareigojimų pagal [TKPK].“

6 Šios direktyvos 2 straipsnio 4, 16 ir 17 punktuose pateiktos tokios terminų apibrėžtys:

„4) tabako gaminiai – gaminiai, kuriuos galima vartoti ir kurie pagaminti, net jei tik iš dalies, iš genetiškai modifikuoto ar nemonifikuoto tabako;

<...>

16) elektroninė cigaretė – gaminy, kuris gali būti naudojamas garams, kuriuose yra nikotino, vartoti per kandiklį, arba bet kuri tokio gaminio sudedamoji dalis, įskaitant kapsulę, rezervuarą ir įtaisą be kapsulės ar rezervuaro. Elektroninės cigaretės gali būti vienkartinės arba užpildomos iš pildomosios talpyklos ir rezervuaro, arba daugkartinės su keičiamomis vienkartinėmis kapsulėmis;

17) pildomoji talpykla – indas, kuriame yra nikotino turinčio skysčio, kuris gali būti naudojamas elektrinei cigaretei pripildyti.“

7 Minėtos direktyvos 7 straipsnio „Sudedamųjų dalių reglamentavimas“ 6 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės draudžia pateikti rinkai tabako gaminius, kuriuose yra šių priedų:

- a) vitaminų arba kitų priedų, kurie sudaro išpūdį, kad tabako gaminyje yra naudingas ar mažiau kenksmingas sveikatai;
- b) kofeino arba taurino, arba kitų priedų bei stimuliuojančių junginių, kurie yra siejami su energija ir gyvybingumu;
- c) priedų, nudažančių išsiskiriančias medžiagas;
- d) rūkomojo tabako gaminių atveju – priedų, kurie palengvina įkvėpimą ar nikotino įsisavinimą; ir
- e) priedų, kurie nesudegintame pavidale turi [kancerogeninių, mutageninių arba toksiškų reprodukcijai] savybių.“

8 Šios direktyvos 20 straipsnis „Elektroninės cigaretės“ suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos būtų pateikiamos rinkai tik tada, jei jos atitinka šią direktyvą ir visus kitus susijusius Sąjungos teisės aktus.

Ši direktyva netaikoma toms elektroninėms cigaretėms ir pildomosioms talpykloms, kurioms taikomas reikalavimas gauti leidimą pagal Direktyvą [2001/83] arba Direktyvoje [93/42] nustatyti reikalavimai.

2. Elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai ir importuotojai valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia pranešimą apie atitinkamus gaminius, kuriuos ketinama pateikti rinkai. Pranešimas pateikiamas elektronine forma prieš šešis mėnesius iki numatyto pateikimo rinkai. Pranešimas apie elektronines cigaretes ir pildomasias talpyklas, jau pateiktus rinkai 2016 m. gegužės 20 d., pateikiamas per šešis mėnesius nuo tos dienos. Naujas pranešimas pateikiamas kiekvieną kartą, kai gaminyje iš esmės pakeičiamas.

Pranešime, atsižvelgiant į tai, ar gaminyje yra elektroninė cigaretė, ar pildomoji talpykla, pateikiama ši informacija:

- a) gamintojo, atsakingo juridinio ar fizinio asmens Sąjungoje ir, jei taikoma, importuotojo į Sąjungą pavadinimas / vardas ir pavardė ir kontaktiniai duomenys;
- b) visų gaminio (pagal gaminio prekės ženklą ir rūšį) sudedamųjų dalių ir jų vartojant susidarantių išsiskiriančių medžiagų, įskaitant jų kiekius, sąrašas;
- c) su tomis gaminio sudedamosiomis dalimis ir jų išsiskiriančiomis medžiagomis susiję toksikologiniai duomenys, be kita ko, degimo metu, visų pirma nurodant poveikį vartotojų sveikatai juos įkvėpus ir atsižvelgiant, *inter alia*, į priklausomybę sukeltantį poveikį;
- d) informacija apie nikotino dozavimą ir įsisavinimą vartojant jį įprastu ar pagrįstai nuspėjamu būdu;
- e) gaminio sudedamųjų dalių, įskaitant, kai taikoma, elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų atidarymo ir pildymo mechanizmą, aprašymas;
- f) gamybos proceso, įskaitant tai, ar naudojama serijinė gamyba, aprašymas ir pareiškimas, kad gamybos procese užtikrintas šio straipsnio reikalavimų laikymasis;

- g) pareiškimas, kad gamintojas ir importuotojas prisiima visą atsakomybę už gaminio kokybę ir saugą, pateikęs jį rinkai ir vartojant jį įprastu ar pagrįstai nuspėjamu būdu.

Tuo atveju, kai valstybės narės mano, kad pateikta informacija nėra išsami, jos turi teisę prašyti papildyti atitinkamą informaciją.

Valstybės narės gali imti iš gamintojų ir importuotojų proporcingus mokesčius už joms pateikiamos informacijos gavimą, saugojimą, tvarkymą ir analizę.

3. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) skystis, kuriame yra nikotino, būtų pateikiamas rinkai tik tam skirtose pildomosiose talpyklose, kurių tūris yra ne didesnis kaip 10 ml, vienkartinėse elektroninėse cigaretėse arba vienkartinėse kapsulėse, o kapsulių ar rezervuarų tūris būtų ne didesnis kaip 2 ml;
- b) nikotino turinčiame skystyje būtų ne daugiau kaip 20 mg / ml nikotino;
- c) nikotino turinčiame skystyje nebūtų 7 straipsnio 6 dalyje išvardytų priedų;
- d) gaminant nikotino turintį skystį būtų naudojamos tik labai grynios sudedamosios dalys. Kitų medžiagų nei šio straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punkte nurodytos sudedamosios dalys nikotino turinčiame skystyje gali būti tik itin mažais kiekiais, jei tokie kiekiai technologškai neišvengiami gamybos metu;
- e) nikotino turinčiame skystyje būtų naudojamos tik tokios sudedamosios dalys, kurios jas kaitinant arba nekaitinant nėra pavojingos žmogaus sveikatai, išskyrus nikotiną;
- f) elektroninėmis cigaretėmis nikotino kiekis normaliomis vartojimo sąlygomis būtų nuosekliai dozuojamas;
- g) elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos būtų neprieinamos vaikams ir būtų apsaugotos nuo sugadinimo, įskilimo bei pralaidumo ir turėtų mechanizmą, kuris užtikrintų, kad pildant neištekėtų skystis.

4. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų vienetiniuose pakeliuose būtų pateikiamas lapelis, kuriame nurodoma:
 - i) informacija apie gaminio vartojimą ir saugojimą, įskaitant nuorodą, kad gaminio nerekomenduojama vartoti jaunimui ir nerūkantiems;
 - ii) kontraindikacijos;
 - iii) įspėjimai konkrečioms rizikos grupėms;
 - iv) galimas nepageidaujamas poveikis;
 - v) priklausomybės sukėlimo geba bei toksiškumas ir
 - vi) gamintojo ar importuotojo bei kontaktinio juridinio ar fizinio asmens Sąjungoje kontaktiniai duomenys;
- b) elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų vienetiniuose pakeliuose ar bet kokioje išorinėje pakuotėje:
 - i) būtų pateikiamas visų gaminyje esančių cheminių medžiagų sąrašas (mažėjimo tvarka pagal svorį), nurodytas nikotino kiekis gaminyje ir iš vienos dozės gaunamas nikotino kiekis, gamybos serijos numeris ir rekomendacija laikyti gaminį vaikams nepasiekiamoje vietoje;

- ii) nedarant poveikio šio punkto i papunkčiui, nebūtų 13 straipsnyje nurodytų elementų ar požymių, išskyrus 13 straipsnio 1 dalies a ir c punktus dėl informacijos apie nikotino kiekį bei kvapiąsias medžiagas; ir
- iii) būtų vienas iš šių išpėjimų apie galimą žalą sveikatai:

„Šiame gaminyje yra nikotino, kuris yra itin didelę priklausomybę sukianti medžiaga. Jo nerekomenduojama vartoti nerūkantiems.“

arba

„Šiame gaminyje yra nikotino, kuris yra itin didelę priklausomybę sukianti medžiaga.“

Valstybės narės nusprendžia, kuri iš tų išpėjimų apie galimą žalą sveikatai naudoti;

- c) išpėjimai apie galimą žalą sveikatai turi atitikti 12 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

5. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) komerciniai pranešimai teikiant informacinės visuomenės paslaugas, spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose, išskyrus leidinius, kurie skirti išimtinai prekybos elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis specialistams, ir leidinius, kurie yra spausdinami ir leidžiami trečiojoje šalyje, kuriose šie leidiniai nėra iš esmės skirti Sąjungos rinkai, tiesioginės ar netiesioginės elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų reklamos tikslais būtų draudžiami;
- b) komerciniai pranešimai per radiją tiesioginės ar netiesioginės elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų reklamos tikslais būtų draudžiami;
- c) būtų draudžiama bet kokio pobūdžio vieša ar privati informacija radijo programose tiesioginės ar netiesioginės elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų reklamos tikslais;
- d) būtų draudžiama renginiuose, vykdant veiklą ar atskiram asmeniui teikiama bet kokio pobūdžio vieša ar privati informacija tiesioginės ar netiesioginės elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų skatinimo tikslais, susijusi su keliomis valstybėmis narėmis ar teikiama keliuose valstybėse narėse ar turi kitokį tarpvalstybinį poveikį;
- e) elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų atžvilgiu būtų draudžiami komerciniai audiovizualiniai pranešimai, kuriems taikoma [2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 95, p. 1)].

6. Šios direktyvos 18 straipsnis taikomas tarpvalstybinei nuotolinei prekybai elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis.

7. Valstybės narės reikalauja, kad elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai ir importuotojai kompetentingoms valdžios institucijoms kasmet pateiktų:

- i) išsamius duomenis apie pardavimo apimtį (pagal gaminio prekės ženklą ir rūšį);
- ii) informaciją apie įvairių vartotojų grupių, įskaitant jaunimą, nerūkančiuosius ir pagrindinę dabartinių vartotojų grupę;
- iii) gaminių pardavimo būdą ir

- iv) visų rinkos tyrimų, vykdytų siekiant surinkti pirmiau nurodytą informaciją, santraukas, įskaitant jų vertimą į anglų kalbą.

Valstybės narės stebi elektroninių cigarečių bei pildomųjų talpyklų rinkos pokyčius, įskaitant bet kokius įrodymus apie tai, kad jų naudojimas jaunimą ir nerūkančiuosius pripratina prie nikotino ir galiausiai prie tradicinio tabako vartojimo.

<...>

13. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustato bendrą 2 dalyje numatyto pranešimo formatą ir 3 dalies g punkte numatyto pildymo mechanizmo techninius standartus.

<...>“

- 9 Pagal Direktyvos 2014/40 29 straipsnį direktyvos nuostatos turi būti perkeltos į valstybių narių teisinės sistemas ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 20 d. ir įsigalioji nuo tos dienos.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 10 *Pillbox* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui padavė skundą, juo siekiama, kad būtų atlikta Jungtinės Karalystės vyriausybės „ketinimo ir (arba) pareigos“ į nacionalinę teisinę sistemą perkelti Direktyvą 2014/40 teisėtumo kontrolė („judicial review“).
- 11 Ji teigia, kad šios direktyvos 20 straipsnis negalioja, nes ja pažeidžiami proporcingumo, teisinio saugumo, vienodo požiūrio, laisvos konkurencijos ir subsidiarumo principai ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 16 ir 17 straipsniai.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad *Pillbox* argumentai, pateikti skundui pagrįsti, „kelia pagrįstų abejonių“.
- 13 Tokiomis aplinkybėmis *High Court of Justice (England and Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court)* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2014/40/ES visas 20 straipsnis arba atitinkama jo dalis negalioja dėl vienos ar daugiau iš šių priežasčių:

- visame jame arba atitinkamoje jo dalyje elektroninių cigarečių gamintojams ir (arba) mažmenininkams nustatoma įvairių pareigų, pažeidžiančių proporcingumo principą, siejamą su teisinio saugumo principu,
- dėl tokių pačių arba panašių priežasčių jis neatitinka lygybės principo ir (arba) juo neteisėtai iškreipiama konkurencija,
- jis neatitinka subsidiarumo principo,
- juo pažeidžiamos elektroninių cigarečių gamintojų arba mažmenininkų teisės, įtvirtintos Chartijos 16 straipsnyje ir (arba) 17 straipsnyje?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumų

- 14 Europos Parlamentas, Komisija ir Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas, nes, pirma, tarp šalių nėra kilę realaus ginčo, antra, skundas, kuriuo siekiama, kad būtų atlikta Jungtinės Karalystės vyriausybės „ketinimo ir (arba) pareigos“ į nacionalinę teisę perkelti direktyvą teisėtumo kontrolė („judicial review“), yra būdas apeiti ESV sutartyje įtvirtintą teisių gynimo priemonių sistemą ir, trečia, pateiktas klausimas yra hipotetinis dėl to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė nei reikšmingų teisinių ir faktinių aplinkybių, nei priežasčių, dėl kurių kelia klausimą dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimo.
- 15 Šiuo klausimu reikia priminti, jog tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir kokia Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarba. Todėl, kai pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos aiškinimu arba galiojimu, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą (Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 24 punktas).
- 16 Iš to matyti, kad klausimams, susijusiems su Sąjungos teise, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą tik tuomet, kai akivaizdu, jog prašomas Europos Sąjungos teisės išaiškinimas nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės arba teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 25 punktas).
- 17 Pirma, kalbant apie ginčo pagrindinėje byloje realumą, pažymėtina, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Pillbox* jam pateiktą skundą, kuriuo siekiama, kad būtų atlikta Jungtinės Karalystės vyriausybės „ketinimo ir (arba) pareigos“ į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą 2014/40 teisėtumo kontrolė, pripažino priimtiniu, nors šio skundo pateikimo dieną dar nebuvo pasibaigęs šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas ir nebuvo imtasi jokios šią direktyvą perkeliančios nacionalinės priemonės. Be to, *Pillbox* ir *Secretary of State for Health* nesutaria, ar minėtas skundas yra pagrįstas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo buvo paprašyta išspręsti šį nesutarimą, todėl neatrodo, kad ginčas pagrindinėje byloje akivaizdžiai nėra realus (pagal analogiją žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 36 ir 38 punktus).
- 18 Antra, kalbant apie argumentą, jog skundas, kuriuo siekiama, kad būtų atlikta Jungtinės Karalystės vyriausybės „ketinimo ir (arba) pareigos“ į nacionalinę teisę perkelti direktyvą teisėtumo kontrolė („judicial review“), yra būdas apeiti ESV sutartyje įtvirtintą teisių gynimo priemonių sistemą, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs priimtinais kelis prašymus priimti prejudicinį sprendimą, pateiktus dėl antrinės teisės aktų galiojimo nagrinėjant tokius skundus ar ieškinius, visų pirma bylose, kuriose priimti sprendimai *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* (C-491/01, EU:C:2002:741), *Intertanko ir kt.* (C-308/06, EU:C:2008:312) ir *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419).
- 19 Be to, privačių asmenų galimybė ginčyti visuotinai taikomo Sąjungos akto galiojimą nacionaliniuose teismuose nesiejama su sąlyga, kad minėtas aktas būtų iš tikrųjų įgyvendintas pagal nacionalinę teisę nustatytomis taikymo priemonėmis. Šiuo atžvilgiu pakanka, kad nacionalinis teismas nagrinėtų realų ginčą, kuriame netiesiogiai kyla tokio akto galiojimo klausimas. Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 17 punkto, ši sąlyga yra tinkamai įvykdyta ginčo pagrindinėje byloje atveju (pagal analogiją žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 40 punktą ir Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 29 punktą).

- 20 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, kad skundu, kaip antai nagrinėjamu pagrindinėje byloje, siekiama apeiti ESV sutartyje įtvirtintas teisių gynimo priemonės.
- 21 Trečia, kalbant apie tai, jog pateiktas klausimas tariamai yra hipotetinis dėl to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo nei reikšmingų teisinių ir faktinių aplinkybių, nei priežasčių, dėl kurių jis kelia klausimą dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimo, pažymėtina, viena vertus, kad klausimas netampa hipotetinis vien dėl aplinkybės, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė, ar elektroninės cigaretės, kuriomis prekiauja *Pillbox*, patenka į šios direktyvos 20 straipsnio taikymo sritį.
- 22 Iš tiesų iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Pillbox* gamina ir vidaus rinkoje platina elektronines cigaretes naudodama prekių ženklą „Totally Wicked“, taip pat pildomosiomis talpyklomis ir susijusiais gaminiais. Remiantis Direktyvos 2014/40 1 straipsnio f punktu, šios direktyvos tikslas – suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų pateikimą rinkai ir ženklimą. Be to, tam tikrų atitikties taisyklių, nustatytų šiems gaminiams pagal šios direktyvos 20 straipsnį, įskaitant taisyklę dėl didžiausio leistino nikotino kiekio, kuris gali būti šių gaminių skystyje, galiojimas būtent yra pateikto klausimo dalykas.
- 23 Tokiomis aplinkybėmis pateiktas klausimas nėra akivaizdžiai hipotetinis.
- 24 Kita vertus, kalbant apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pareigą nurodyti priežastis, dėl kurių kelia klausimą dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimo, pažymėtina, jog vadovaujantis bendradarbiavimo dvasia, kuri turi vyruoti procese dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, iš tikrųjų būtina, kad nacionalinis teismas savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytų aiškias priežastis, dėl kurių mano, kad atsakymas į jo klausimus dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ir galiojimo yra reikalingas sprendžiant ginčą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Bertini ir kt.*, 98/85, 162/85 ir 258/85, EU:C:1986:246, 6 punktą; Sprendimo *ABNA ir kt.*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, EU:C:2005:741, 46 punktą ir Sprendimo *IATA ir ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, 31 punktą).
- 25 Todėl svarbu, kad nacionalinis teismas visų pirma nurodytų konkrečias priežastis, paskatinusias jį iškelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų galiojimo, ir pateiktų negaliojimo motyvus, į kuriuos, jo manymu, būtų galima atitinkamai atsižvelgti (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Greenpeace France ir kt.*, C-6/99, EU:C:2000:148, 55 punktą ir Nutarties *Adiamix*, C-368/12, EU:C:2013:257, 22 punktą). Toks reikalavimas taip pat kyla iš Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punkto.
- 26 Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką sprendimuose dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikta informacija turi ne tik leisti Teisingumo Teismui pateikti naudingus atsakymus, bet ir suteikti valstybių narių vyriausybėms ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims galimybę pateikti pastabas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad ši galimybė būtų išsaugota, nes pagal šį straipsnį suinteresuotosioms šalims pateikiami tik sprendimai dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą kartu su vertimu į kiekvienos valstybės narės oficialiąją kalbą, tačiau nepateikiami nacionalinės bylos dokumentai, kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prireikus perduoda Teisingumo Teismui (žr., be kita ko, Sprendimo *Holdijk ir kt.*, 141/81–143/81, EU:C:1982:122, 6 punktą; Sprendimo *Lehtonen ir Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, 23 punktą ir Nutarties *Adiamix*, C-368/12, EU:C:2013:257, 24 punktą).
- 27 Remiantis tuo darytina išvada, kad gavęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas nagrinėja Sąjungos akto ar tam tikrų jo nuostatų galiojimą atsižvelgdamas tik į sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktus negaliojimo motyvus.

- 28 Nagrinėjama atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakartojo dalį *Pillbox* pateiktų argumentų ir nurodė, kad šie argumentai „gali būti pagrįsti“.
- 29 Iš to matyti, pirma, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad *Pillbox* nurodyti ir nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pakartoti negaliojimo motyvai gali būti pripažinti pagrįstais.
- 30 Antra, šie duomenys leido Parlamentui, Komisijai ir Prancūzijos vyriausybei naudingai pareikšti poziciją dėl Teisingumo Teismui pateikto klausimo.
- 31 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pateiktas klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

- 32 Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/40 20 straipsnis negalioja dėl to, kad juo pažeidžiami proporcingumo, teisinio saugumo, vienodo požiūrio, laisvos konkurencijos ir subsidarumo principai, taip pat Chartijos 16 ir 17 straipsniai.

Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimo atsižvelgiant į vienodo požiūrio ir laisvos konkurencijos principus

- 33 Pirma, reikia išnagrinėti pateiktą klausimą, kiek jis susijęs su Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimu atsižvelgiant į vienodo požiūrio ir laisvos konkurencijos principus.
- 34 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog šie principai iš esmės pažeisti dėl to, kad pagal šį 20 straipsnį elektroninėms cigaretėms taikomos mažiau palankios sąlygos negu tabako gaminiams, nors elektroninės cigaretės yra mažiau kenksmingos negu tabako gaminiai.
- 35 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, laikantis vienodo požiūrio principo, reikalaujama panašių situacijų nevertinti skirtingai, o skirtingų – vienodai, nebent toks požiūris būtų objektyviai pagrįstas (žr., be kita ko, Sprendimo *P ir S*, T-579/13, EU:T:2015:369, 41 punktą).
- 36 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad elektroninės cigaretės pasižymi kitokiomis objektyviomis savybėmis negu tabako gaminiai.
- 37 Iš tiesų, pirma, į jų atitinkamą sudėtį įeinančios medžiagos labai skiriasi įvairiais aspektais. Taigi iš Direktyvos 2014/40 2 straipsnio 4 punkto matyti, kad gaminiai yra tokie, kuriuos galima vartoti ir kurie pagaminti, net jei tik iš dalies, iš genetiškai modifikuoto ar nemodifikuoto tabako.
- 38 Elektroninėje cigaretėje, priešingai, nėra tabako, bet pagal šios direktyvos 2 straipsnio 16 punktą tai yra gaminy, kuris gali būti naudojamas garams su nikotinu vartoti per kandiklį, arba bet kuri tokio gaminio sudedamoji dalis, įskaitant kapsulę, rezervuarą ir įtaisą be kapsulės ar rezervuaro. Be to, elektroninės cigaretės gali būti vienkartinės arba užpildomos iš pildomosios talpyklos ir rezervuaro, arba daugkartinės su keičiamomis vienkartinėmis kapsulėmis.
- 39 Pildomosios talpyklos apibrėžtos minėtos direktyvos 2 straipsnio 17 punkte kaip indas, kuriame yra nikotino turinčio skysčio, kuris gali būti naudojamas elektroninei cigaretei pripildyti.
- 40 Antra, neginčijama, kad elektroninių cigarečių vartojimo būdas taip pat labai skiriasi nuo tabako gaminių vartojimo būdo. Tabako gaminiai vartojami rūkant tabaką, o elektroninės cigaretės veikia elektra arba elektromechaniškai garinant jų pildomosiose talpyklose esantį skystį.

- 41 Trečia, skirtingai nuo tabako gaminių, elektroninės cigaretės yra palyginti nauji gaminiai, kurių keliamą pavojų žmonių sveikatai dar reikia patikslinti.
- 42 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad elektroninių cigarečių situacija nėra tokia pati kaip tabako gaminių, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 35 punkte nurodytą teismo praktiką.
- 43 Taigi Sąjungos teisės aktų leidėjo negalima kaltinti pažeidus vienodo požiūrio principą dėl to, kad jis šioms cigaretėms nustatė atskirą teisinę tvarką, kuri taip pat nėra tokia griežta, kaip taikoma tabako gaminiams.
- 44 Kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikti argumentai dėl laisvos konkurencijos principo pažeidimo nėra išdėstyti atskirai nuo su vienodo požiūrio principu susijusių argumentų, šiuo klausimu reikia daryti nuorodą į šio sprendimo pirmesniuose punktuose pateiktus svarstymus.
- 45 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus prejudicinį klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimą atsižvelgiant į vienodo požiūrio ir laisvos konkurencijos principus.

Dėl proporcingumo ir teisinio saugumo principų

- 46 Antra, reikia išnagrinėti prejudicinį klausimą, kiek jis susijęs su Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar kai kurių jo nuostatų galiojimu atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio, kiek juo nustatoma elektroninėms cigaretėms taikoma speciali tvarka, galiojimo

- 47 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog *Pillbox* ginčija Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimą remdamasi tuo, kad elektroninėms cigaretėms, atsižvelgiant į jų mažiau kenksmingą ar net naudingą visuomenės sveikatai pobūdį, neturėtų būti nustatytas specialus ar juo labiau panašus reguliavimas, kuris yra net griežtesnis už tabako gaminiams taikomą reguliavimą. Be to, nebuvo atliktas pagal šį straipsnį pasirinktų priemonių proporcingumo poveikio vertinimas.
- 48 Visų pirma reikia priminti, jog, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, pagal proporcingumo principą, kuris yra vienas iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, reikalaujama, kad Sąjungos institucijų veiksmai būtų tinkami atitinkamais teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jiems pasiekti, todėl kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia pasirinkti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (šiuo klausimu žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 122 punktą; Sprendimo *ERG ir kt.*, C-379/08 ir C-380/08, EU:C:2010:127, 86 punktą ir Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 67 ir 91 punktus).
- 49 Dėl šio sprendimo pirmesniame punkte minėtų sąlygų teisminės kontrolės reikia pripažinti, kad srityje, kaip antai nagrinėjamoje pagrindinėje byloje, kurioje būtina priimti politinius, ekonominius ir socialinius sprendimus ir privaloma atlikti sudėtingus vertinimus, Sąjungos teisės aktų leidėjui suteikiama plati diskrecija. Todėl tik akivaizdžiai netinkamas šioje srityje nustatytos priemonės pobūdis atsižvelgiant į kompetentingų institucijų siekiamą tikslą gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (šiuo klausimu žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 123 punktą).

- 50 Be to, reikia pažymėti, kad šios bylos šalys aktyviai ginčijasi dėl su elektroninių cigarečių vartojimu susijusio pavojaus sveikatai klausimo ir, grįsdamos savo atitinkamus teiginius, nurodo įvairius mokslo tyrimus ir ataskaitas. Taigi, nors *Pillbox* teigia, jog elektroninės cigaretės iš esmės nekenkia sveikatai ir turi daug privalumų kaip tabako gaminių pakaitalas ar padeda mesti rūkyti, Sąjungos institucijos ir į šią bylą įstojusios vyriausybės mano, kad elektroninės cigaretės gali sukelti priklausomybę nikotinui ir lemti apsinuodijimą šia medžiaga dėl pernelyg ilgo ir intensyvaus ar netinkamo gaminio vartojimo. Be to, dėl šių cigarečių nerūkantieji gali pradėti rūkyti, nes jomis imituojamas ir įtvirtinamas rūkymo veiksmas ir taip padidinamas jo patrauklumas. Be to, ginčytinas elektroninėms cigaretėms priskiriamas vaidmuo kaip pagalbos metant rūkyti, nes rūkantieji gali nuspręsti vartoti ir tabako gaminius, ir elektronines cigaretes, taigi šios cigaretės iš tikrųjų taptų priemone išlaikyti priklausomybę nikotinui.
- 51 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad dėl elektroninių cigarečių poveikio žmonių sveikatai kyla daug ginčų tarptautiniu lygmeniu, kaip 2014 m. rugsėjo 1 d. Ataskaitoje „Elektriniai nikotino inhaliatoriai“ pažymi PPO (toliau – ENI ataskaita). Šioje ataskaitoje nurodyta, kad kai kurie ekspertai palankiai vertina šiuos gaminius ir mano, kad jie yra priemonė tabako vartojimui sumažinti, o kiti laikosi nuomonės, kad jie gali „sužlugdyti pastangas siekiant „denormalizuoti“ rūkymą“. Toje ataskaitoje nustatyta, kad elektriniai nikotino inhaliatoriai yra ties „kintančia riba tarp pažadų ir grėsmės kovai su tabako vartojimu“.
- 52 Vis dėlto ENI ataskaitoje konstatuota, kad yra tam tikras pavojus, susijęs su nikotino ir toksinių medžiagų aerozolio pavidalu įsivainimu ir su patiriamu nikotino poveikiu ne inhaliaciniu būdu, ypač vaikams, paaugliams, nėščioms moterims ir vaisingo amžiaus moterims.
- 53 Ataskaitoje taip pat nurodyta, kad mokslo duomenys apie elektroninių nikotino inhaliatorių, kaip metodo mesti rūkyti, veiksmingumą yra riboti ir remiantis jais negalima daryti išvadų. Be to, remiantis turimais duomenimis negalima nei patvirtinti, nei atmesti su šių inhaliatorių naudojimu susijusio „pradėjimo“ ar „vėl tapimo įprastu reiškiniu“ poveikio.
- 54 Rašytinėse pastabose *Pillbox* pripažino, kad elektroninių cigarečių skystyje ir garuose yra toksiškų ir kancerogeninių komponentų, tačiau mažiau negu tabako gaminiuose, ir kad reikia atlikti papildomus mokslo tyrimus.
- 55 Tokiomis aplinkybėmis Sąjungos teisės aktų leidėjas turėjo atsižvelgti į atsargumo principą, pagal kurį, jei kyla abejonių dėl pavojaus žmonių sveikatai buvimo ar jo masto, apsaugos priemonių galima imtis nelaukiant, kol bus visiškai įrodyta, jog šis pavojus realus ir rimtas. Jeigu paaiškėja, kad dėl atliktų tyrimų rezultatų neįtikinamumo neabejotinai nustatyti nurodomo pavojaus buvimo arba apimtys, tačiau realaus pavojaus visuomenės sveikatai tikimybė išlieka tuo atveju, jeigu pavojus pasitvirtintų, atsargumo principas pateisina ribojamųjų priemonių ėmimąsi (Sprendimo *Neptune Distribution*, C-157/14 P, EU:C:2015:823, 82 punktą).
- 56 Atsižvelgiant į šiuos svarstymus reikia išnagrinėti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimą proporcingumo ir teisinio saugumo principų požiūriu.
- 57 Visų pirma, kalbant apie teiginį, kad elektroninėms cigaretėms, atsižvelgiant į jų mažiau kenksmingą negu tabako gaminių ar net naudingą visuomenės sveikatai pobūdį, neturi būti nustatytas specialus reguliavimas, pažymėtina, kad labai skiriasi valstybių narių teisės aktai šioje srityje, kaip matyti iš Direktyvos 2014/40 36 konstatuojamosios dalies. Iš 2012 m. gruodžio 19 d. Komisijos parengto poveikio vertinimo, pridėto prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo (SWD(2012) 452 *final*, 1 dalis, p. 26 ir paskesni ir 4 dalis, p.), matyti, kad elektroninėms cigaretėms taikomiems įvairiems nacionaliniams teisiniams režimams būdingas neapibrėžtumas. Iš šio poveikio vertinimo konkrečiai matyti, kad kai kurios valstybės narės tam tikrais atvejais linkusios jas prilyginti medicinos gaminiams, kitos jas draudžia, o dar kitos jų visiškai nereglamentuoja.

- 58 Atsižvelgiant į Direktyvos 2014/40 43 konstatuojamoje dalyje ir ENI ataskaitoje konstatuotą elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų rinkos augimą, nacionalinės taisyklės, susijusios su sąlygomis, kurias turi atitikti šie gaminiai, savaime, nesant suderinimo Sąjungos lygiu, gali sudaryti laisvo prekių judėjimo kliūčių (pagal analogiją žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 64 punktą).
- 59 Antra, per 2014 m. spalio 13–18 d. Maskvoje vykusį šeštąjį posėdį TKPK šalių konferencija 2014 m. spalio 18 d. sprendimu dėl elektroninių nikotino inhaliatorių ir elektroninių inhaliatorių be nikotino (FCTC / COP/6(9)) paragino šias šalis, be kita ko, apsvarstyti galimybę uždrausti arba reglamentuoti elektroninius inhaliatorius, kuriuose yra nikotino ar jo nėra, uždrausti arba apriboti elektroninių nikotino inhaliatorių reklamą, jų skatinimą ir rėmimą ir visapusiškai stebėti elektroninių inhaliatorių, kuriuose yra nikotino ar jo nėra, naudojimą.
- 60 Trečia, dėl šio sprendimo 52 ir 53 punktuose minėto ir ENI ataskaitoje nurodyto tikro ar galimo pavojaus, susijusio su elektroninių cigarečių vartojimu, Sąjungos teisės aktų leidėjas turėjo imtis veiksmų, laikydamasis iš atsargumo principo kylančių reikalavimų.
- 61 Tokiomis aplinkybėmis nusprendęs nustatyti specialių elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų pateikimo rinkai reguliavimą Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė, viena vertus, užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą, kiek tai susiję su šiais gaminiais, kaip pagrindą laikydamas aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį, ir, kita vertus, laikytis iš TKPK kylančių Sąjungos įsipareigojimų. Taip veikdamas šis teisės aktų leidėjas akivaizdžiai neviršijo savo diskrecijos šioje srityje, remiantis šio sprendimo 49 punkte nurodyta teismo praktika.
- 62 Antra, kalbant apie argumentą, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnis prieštarauja proporcingumo principui, nes pagal jį elektroninėms cigaretėms ir pildomosioms talpykloms taikomas panašus ar net griežtesnis reguliavimas, negu nustatytasis tabako gaminiams, pažymėtina, kaip matyti iš šio sprendimo 36 ir 43 punktų, kad pirmieji gaminiai nuo antrųjų skiriasi objektyviomis savybėmis ir tuo, kad jie yra nauji atitinkamoje rinkoje, o tai pateisina specialaus reguliavimo jiems taikymą.
- 63 Tokiomis aplinkybėmis tabako gaminiams taikomų taisyklių ir elektroninėms cigaretėms bei pildomosioms talpykloms skirtų taisyklių palyginimas yra nereikšmingas.
- 64 Trečia, tiesa, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinktos priemonės pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnį nėra vienos iš priemonių, kurias iš pradžių numatė Komisija savo pasiūlyme dėl Europos parlamento ir Tarybos direktyvos dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo (COM(2012) 788 *final*), taigi dėl jų nebuvo atliktas prie šio pasiūlymo pridėtas poveikio vertinimas, nurodytas šio sprendimo 58 punkte.
- 65 Tačiau Teisingumo Teismas šiuo klausimu yra nusprendęs, kad toks poveikio vertinimas nėra privalomas nei Parlamentui, nei Tarybai (Sprendimo *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 57 punktą). Todėl Sąjungos teisės aktų leidėjas gali laisvai imtis nustatyti kitas priemones negu tas, dėl kurių buvo atliktas poveikio vertinimas. Taip pat vien aplinkybė, jog jis pasirinko kitą ir tam tikrais atvejais griežtesnę priemonę negu tos, kurias numatė Komisija šio sprendimo 58 punkte minėtame poveikio vertinime, negali įrodyti, kad jis akivaizdžiai viršijo tai, kas būtina siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 66 Be to, reikia konstatuoti, kad vykstant teisėkūros procesui Parlamentas, Taryba ir Komisija atsižvelgė į turimus mokslo duomenis ir suinteresuotųjų asmenų nuomones. Neginčijama, kad to proceso vėlesniame etape buvo surengta įvairių konsultacijų ir susitikimų būtent siekiant surinkti reikalingą informaciją apie galimybes, kurias gali pasirinkti Sąjungos teisės aktų leidėjas. Taigi Komisija visų pirma 2013 m. lapkričio 25 d. surengė papildomus pokalbius su tabako pramonės atstovais, visų pirma *Tobacco Vapor Electronic Cigarette Association (TVECA)* ir *Electronic Cigarette Industry Trade*

Association (ECITA). Be to, Parlamento aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas 2013 m. kovo 19 d. surengė atvirą susirinkimą su atitinkamos pramonės atstovais, o 2013 m. gegužės 7 d. – elektroninėms cigaretėms skirtą praktinį seminarą, kuriame dalyvavo PPO ir nacionalinių institucijų ekspertai, mokslininkai ir vartotojų asociacijų atstovai.

- 67 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio, kiek jis skirtas elektroninėms cigaretėms taikomam specialiam reguliavimui, galiojimą.
- 68 Vis dėlto paeiliui reikia išnagrinėti nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodytus negaliojimo motyvus, konkrečiai susijusius su Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalimi, 3 dalimi, 4 dalies a punktu ir 5–7 dalimis.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalies galiojimo

- 69 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalies galiojimas ginčijamas remiantis tuo, kad, pirma, pagal šią nuostatą elektroninėms cigaretėms nustatoma griežtesnė leidimų suteikimo tvarka, nei taikytina tabako gaminiams, antra, bet kuriuo atveju ši tvarka neproporcinga, nes yra kitų mažiau varžančių priemonių, tinkamų minėta nuostata siekiamam tikslui įgyvendinti, trečia, šioje direktyvoje numatytas šešių mėnesių terminas yra pernelyg ilgas, nes trukdo inovacijoms, ir, ketvirta, tam tikra informacija, kurią reikia pateikti, kaip antai nurodyta Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalies antros pastraipos d punkte, suformuluota pernelyg neaiškiai, o tai prieštarauja teisinio saugumo principui.
- 70 Pirma, kalbant apie argumentą, kad pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalį elektroninėms cigaretėms nustatoma griežtesnė leidimų suteikimo tvarka, nei taikytina tabako gaminiams, reikia konstatuoti, kad šis argumentas grindžiamas akivaizdžiai klaidingu šios nuostatos supratimu. Iš tiesų pagal šią nuostatą elektroninėms cigaretėms nustatoma ne leidimų suteikimo, bet pranešimo tvarka. Skirtingai nuo leidimų suteikimo tvarkos, pagal kurią paprastai reikalaujama, kad gamintojai ir importuotojai, prieš pateikdami rinkai atitinkamą produktą, gautų išankstinę kompetentingos institucijos patvirtinimą, Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka yra gerokai mažiau varžanti, nes pagal ją tik reikalaujama, kad elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai ir importuotojai prieš šešis mėnesius iki tokios rūšies gaminio pateikimo rinkai pateiktų pranešimą.
- 71 Antra, kalbant apie tariamą šios pareigos neproporcingumą, visų pirma reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2014/40 36 konstatuojamąją dalį ta pareiga siekiama sudaryti sąlygas valstybėms narėms vykdyti savo priežiūros ir kontrolės funkcijas. Be to, toks požiūris pateisinamas su atsargumo principu susijusiais reikalavimais, nurodytais šio sprendimo 55 punkte, ir raginimu TKPK šalims „visapusiškai stebėti“ šio gaminio naudojimą, nurodytu šio sprendimo 59 punkte. Taigi jis atrodo tinkamas šia nuostata siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 72 Dėl klausimo, ar minėta pareiga neviršijama to, kas būtina šiam tikslui pasiekti, reikia konstatuoti, viena vertus, kad *Pillbox* siūloma alternatyvi priemonė, t. y. Sąjungos mastu nustatyti elektroninėms cigaretėms ir pildomosios talpyklos taikomus bendrus standartus, šiuo etapu neatrodo kaip galima priemonė, kaip teigia Parlamentas, Taryba ir Komisija, nes tokių standartų rengimas paprastai suponuoja, kad yra pakankamai išsamių duomenų apie atitinkamą gaminį, o Sąjungos teisės aktų leidėjas neturėjo tokių duomenų priimdamas Direktyvą 2014/40.
- 73 Kita vertus, šios direktyvos 20 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatytu šešių mėnesių terminu siekiama suteikti pakankamai laiko kompetentingoms institucijoms išnagrinėti visus gamintojų ir importuotojų joms pateiktus duomenis. Atsižvelgiant į tai, kiek informacijos turi būti pateikta, ir į su elektroninių cigarečių vartojimu susijusį neapibrėžtumą, neatrodo, kad šis terminas yra akivaizdžiai pernelyg ilgas.

- 74 Dėl teiginio, jog dėl minėto termino gali būti kenkiama inovacijoms atitinkamame sektoriuje, pažymėtina, kad šis teiginys nėra pakankamai pagrįstas, kad Teisingumo Teismas galėtų įvertinti jo reikšmingumą. Bet kuriuo atveju analogiška ar net griežtesnė tvarka, taikoma kitiems gaminiams, kaip antai nustatyta direktyvose 2001/83 ir 93/42, visiškai nesutrukdė inovacijoms srityse, kurioms taikomos šios direktyvos.
- 75 Taigi neatrodo, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalyje numatyta pareiga pranešti yra akivaizdžiai netinkama ar ja akivaizdžiai viršijama tai, kas būtina šia nuostata siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 76 Trečia, kalbant apie tariamą teisinio saugumo principo pažeidimą, tvirtinama, kad pareiga pateikti informaciją apie nikotino dozavimą ir įsisavinimą „vartojant jį įprastu ar pagrįstai nuspėjamu būdu“, kaip numatyta direktyvos 20 straipsnio 2 dalies antros pastraipos d punkte, nėra pakankamai tiksli, nes šios vertės skiriasi pagal kiekvieno vartotojo vartojimo būdą.
- 77 Kaip savo išvados 92 punkte pabrėžė generalinė advokatė, pagal minėtą nuostatą teiktina informacija akivaizdžiai susijusi ne su individualiu atskiriems vartotojams tenkančiu nikotino kiekiu ir jų pasisavinamu nikotinu, bet su minimaliais, vidutiniais ir didžiausiais kiekiais, įprastai tikėtinais surūkius vieną elektroninę cigaretę.
- 78 Be to, Sąjungos teisės aktų leidėjas gali nustatyti bendrą teisinę sistemą, kuri prireikus vėliau patikslinama. Nagrinėjamu atveju būtent Komisija pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 13 dalį turi priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose, be kita ko, nustatomas bendras šio straipsnio 2 dalyje numatyto pranešimo formatas.
- 79 Tokiomis aplinkybėmis negali būti pripažinta, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas pažeidė teisinio saugumo principą.
- 80 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 2 dalies galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies galiojimo

- 81 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad grindžiant Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalį nurodyti motyvai iš tikrųjų susiję tik su pagal šios dalies a, b ir f punktus nustatytais reikalavimais.
- 82 Visų pirma, kalbant apie Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies a punktą, reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą skystis, kuriame yra nikotino, gali būti pateikiamas rinkai tik tam skirtose pildomosiose talpyklose, kurių tūris yra ne didesnis kaip 10 ml, vienkartinėse elektroninėse cigaretėse arba vienkartinėse kapsulėse, o kapsulių ar rezervuarų tūris būtų ne didesnis kaip 2 ml.
- 83 Pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies b punktą reikalaujama, kad nikotino turinčiame skystyje būtų ne daugiau kaip 20 mg / ml nikotino.
- 84 Šiais reikalavimais prisidedama siekiant šios direktyvos tikslo, numatyto jos 1 straipsnyje – sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam tabako ir susijusių gaminių vidaus rinkos veikimui, kaip pagrindą laikant aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį.

- 85 Pirma, dėl minėtų reikalavimų tinkamumo šiam tikslui pasiekti reikia konstatuoti, kad, remiantis šio sprendimo 58 punkte nurodyta Teisingumo Teismo praktika, taisyklėmis, kuriomis suderinama elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų sudėtis, dėl jų pobūdžio gali būti pašalintos laisvo šių prekių judėjimo kliūtys.
- 86 Be to, Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose numatyti reikalavimai sudaro sąlygas sumažinti su nikotino poveikiu susijusį pavojų. Todėl jie taip pat yra tinkami užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.
- 87 Antra, kalbant apie klausimą, ar tokie suvaržymai neviršija to, kas būtina Direktyva 2014/40 siekiamam tikslui įgyvendinti, reikia, viena vertus, dėl šio sprendimo 36–43 jau nurodytų priežasčių atmesti argumentą, kad šios direktyvos 20 straipsnio 3 dalies a punkte numatytas reikalavimas yra griežtesnis už tabako gaminiams taikomas taisykles.
- 88 Kita vertus, dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies b punkto *Pillbox* tvirtina, kad nustatydamas maksimalų 20 mg / ml kiekį, kuris gali būti elektroninių cigarečių skystyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas rėmėsi moksliskai klaidinga prielaida. Šis teisės aktų leidėjas pateisino šią vertę aplinkybe, kad iš jos gaunamas kiekis gali būti panašus į leistiną nikotino kiekį, gaunamą iš standartinės tabako cigaretės per laiką, reikalingą tokiai cigaretei surūkyti. *Pillbox* teigimu, tokia prielaida neatsižvelgiama į konkretų elektroninių cigarečių veikimo būdą, nes, nors ant tabako cigarečių pakelių nurodytas nikotino kiekis atitinka įsisavinamo nikotino kiekį, patenkantį į rūkančiojo kraujotakos sistemą, Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies b punkte kaip pasirinktas maksimalus nikotino kiekis nurodomas „fizinis“ nikotino kiekis, esantis elektroninių cigarečių skystyje. Taip veikdamas Sąjungos teisės aktų leidėjas gerokai sumažino elektroninių cigarečių, kaip tabako gaminių pakaitalo, veiksmingumą, priešingai aukšto žmonių sveikatos apsaugos lygio tikslui.
- 89 Parlamentas, Taryba ir Komisija ginčija šį teiginį ir remiasi kitais mokslo tyrimais.
- 90 Nesant reikalo pareikšti nuomonės šiuo klausimu, svarbu pažymėti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad siekdamas nustatyti maksimalų nikotino kiekį, kuris gali būti elektroninių cigarečių skystyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas taip pat rėmėsi kitais objektyviais veiksniais.
- 91 Iš tiesų, pirma, būtinumas nustatyti maksimalų nikotino kiekį, kuris gali būti elektroninių cigarečių skystyje, yra pateisinamas atsižvelgiant į ENI ataskaitoje nurodytą perdozavimo ar apsinuodijimo pavojų.
- 92 Antra, kaip nurodo Parlamentas, Taryba, Komisija ir Prancūzijos bei Ispanijos vyriausybės, vieni kitiems neprieštaraudami šiuo aspektu, iš priimančios Direktyvą 2014/40 turėtos informacijos matyti, kad daugumoje vidaus rinkoje parduodamų elektroninių cigarečių nikotino kiekis buvo mažesnis negu 30 mg / ml.
- 93 Be to, kaip pažymi Parlamentas ir Komisija, pati *Pillbox* 2013 m. liepos 8 d. atvirame Parlamentui adresuotame laiške pripažino, jog rūkančiajam, kuris per dieną vidutiniškai surūko dvidešimt tabako cigarečių, reikia 18–24 mg / ml nikotino, kad elektroninė cigaretė būtų patikima alternatyva, pakeičianti „tradicinius“ tabako gaminius.
- 94 Trečia, svarbu pažymėti, kad Sąjungos teisėje nėra draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes, kurių skystyje yra daugiau kaip 20 mg / ml nikotino. Kaip matyti iš Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, siejamos su jos 36 konstatuojamąja dalimi, prireikus tokiais gaminiiais gali būti prekiaujama Sąjungoje direktyvose 2001/83 ir 93/42 nustatytais sąlygomis ir tvarka.

- 95 Numatydamas tokią galimybę Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į kai kurių vartotojų poreikį dėl jų priklausomybės ar įpročių kaip pagalbą metant rūkyti vartoti elektronines cigaretes, kuriose nikotino koncentracija yra didesnė už leistiną pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies b punktą.
- 96 Iš visų šių aplinkybių matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas suderino skirtingus interesus atsižvelgdamas į įvairius veiksnius ir neviršydamas savo diskrecijos.
- 97 Taigi neatrodo, kad priimdamas Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies a ir b punktus Sąjungos teisės aktų leidėjas veikė savavališkai ar akivaizdžiai viršijo tai, kas tinkama ir būtina jo siekiamam tikslui įgyvendinti – sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų vidaus rinkos veikimui, kaip pagrindą laikant aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį.
- 98 Toliau kalbant apie Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies f punktą, pažymėtina, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jo galiojimas ginčijamas atsižvelgiant į teisinio saugumo principą. Atsižvelgiant į aplinkybę, kad iš elektroninių cigarečių gaunama nikotino dozė skiriasi, nelygu vartotojo pasirinktas šių gaminių vartojimo būdas, reikalavimas, kad šiomis cigaretėmis nikotino kiekis „normaliomis vartojimo sąlygomis būtų nuosekliai“ dozuojamas, nėra aiškus.
- 99 Iš Direktyvos 2014/40 39 konstatuojamosios dalies matyti, kad šiuo reikalavimu, be kita ko, siekiama išvengti atsitiktinio didelių kiekių nikotino suvartojimo rizikos.
- 100 Reikia konstatuoti, kad šios direktyvos 20 straipsnio 3 dalies f punkte, aiškinamame atsižvelgiant į šį tikslą, pakankamai aiškiai apibrėžtas siektinas rezultatas, t. y. kad kiekvienu įkvėpimu išsiskirtų toks pats nikotino kiekis tokiomis pačiomis vartojimo sąlygomis, įskaitant įkvėpimo stiprumą.
- 101 Tačiau aplinkybė, jog šioje nuostatoje nenurodytas konkretus metodas ar konkretus procesas siekiant įvykdyti šį reikalavimą, nereiškia, kad ja pažeidžiamas teisinio saugumo principas. Iš tiesų, nesant reguliavimo Sąjungos lygmeniu šioje srityje, valstybės narės ar prireikus patys gamintojai turi pasirinkti patikimą metodą, kuriuo būtų galima užtikrinti šio reikalavimo laikymąsi.
- 102 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 3 dalies galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 4 dalies a punkto galiojimo

- 103 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 4 dalies a punkto galiojimas ginčijamas remiantis tuo, kad neproporcinga reikalauti, kad elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų vienetiniuose pakeliuose būtų pateikiamas atskiras lapelis, nes reikalaujama informacija taip pat galėtų būti nurodyta gaminio pakuotėje ir joks analogiškas reikalavimas nėra numatytas dėl tabako cigarečių.
- 104 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, pirma, jog dėl tam tikros informacijos, kuri turi būti nurodyta atskirame lapelyje, kaip antai informacijos, susijusios su kontraindikacijomis, įspėjimais konkrečioms rizikos grupėms ir galimu nepageidaujamu poveikiu, kiekio ir pobūdžio atrodo mažai tikėtina, kad šią informaciją galima pateikti taip, kad ji būtų pakankamai matoma ir įskaitoma tik ant atitinkamo gaminio pakuotės, juo labiau kad pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 4 dalies b punktą šioje pakuotėje turi būti pateikiamas visų šio gaminio sudedamųjų dalių sąrašas ir reikalaujami įspėjimai apie galimą žalą sveikatai.
- 105 Antra, gaminio pakuotėje pateikiant atskirą lapelį su šio sprendimo pirmesniame punkte nurodyta informacija vartotojui sudaromos sąlygos turėti tą informaciją net išmetus pakuotę.

- 106 Trečia, argumentui, susijusiam su analogiško tabako cigaretėms taikomo reikalavimo nebuvimu, negalima pritarti dėl šio sprendimo 36–43 punktuose išdėstytų priežasčių.
- 107 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, kad priimdamas Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 4 dalies a punktą Sąjungos teisės aktų leidėjas akivaizdžiai viršijo tai, kas tinkama ir būtina šia direktyva siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 108 Taigi reikia konstatuoti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 4 dalies a punkto galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalies galiojimo

- 109 Pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalį iš esmės draudžiami su elektroninių cigarečių ir jų pildomosiomis talpyklomis susiję komerciniai pranešimai ir jų rėmimas, jeigu šių veiksmų tikslas arba tiesioginis ar netiesioginis poveikis yra skatinti šių gaminių pardavimą.
- 110 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog šios nuostatos galiojimas ginčijamas remiantis tuo, kad jos poveikis besivystančiai rinkai yra neproporcingas, nors tabako gaminiai buvo reklamuojami daugelį metų ir tai jiems leido ilgam įsitvirtinti rinkoje. Be to, šis draudimas suformuluotas plačiai siekiant apimti elektroninių cigarečių prekybą internetu, nors joks tokios rūšies draudimas netaikomas tabako gaminiams.
- 111 Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalyje nustatytu draudimu siekiama užtikrinti, kad prekybai elektroninėmis cigaretėmis vidaus rinkoje būtų taikoma vienoda tvarka, kartu užtikrinant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį, atsižvelgiant į šiam gaminiui būdingą neapibrėžtumą ir iš atsargumo principo kylančius reikalavimus.
- 112 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, pirma, kad šis draudimas yra tinkamas šiam tikslui pasiekti. Iš tiesų, viena vertus, iš direktyvos 43 konstatuojamosios dalies matyti, kad nacionalinės teisės aktų ir praktikos, reglamentuojančių elektroninių cigarečių reklamą ir rėmimą, skirtumai trukdo laisvam prekių judėjimui bei laisvei teikti paslaugas ir kelia didelę konkurencijos iškreipimų riziką. Jei nebus imtasi tolesnių veiksmų Sąjungos lygiu, tie skirtumai ateinančiais metais gali didėti, atsižvelgiant į greitai augančią elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų rinką.
- 113 Kita vertus, pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalį sudaromos sąlygos, jog vartotojus, ypač jaunimą, kuris ypač jautriai reaguoja į reklamą, mažiau veiktų komercinės paskatos pirkti ar naudoti elektronines cigaretes siekiant, kad jie patirtų mažesnę tikrą ar galimą pavojų žmonių sveikatai, kurį gali sukelti šie gaminiai.
- 114 Antra, dėl šio draudimo būtinumo reikia pažymėti, kad šio sprendimo 59 punkte nurodytu sprendimu TKPK šalių konferencija „primygtinai [paragino] šalis apsvarstyti galimybę uždrausti arba apriboti elektroninių nikotino inhaliatorių reklamą, jų skatinimą ir rėmimą“.
- 115 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, kad priimdamas Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalį Sąjungos teisės aktų leidėjas akivaizdžiai viršijo tai, kas būtina šia direktyva siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 116 Aplinkybė, kad daugelį metų galėjo būti vykdomos tabako gaminių reklamos kampanijos, jokių būdu negali būti motyvas, dėl kurio Sąjungos teisės aktų leidėjas turėtų leisti tokias kampanijas ir dėl elektroninių cigarečių. Priešingai, tik gavęs patikimos mokslo informacijos apie galimą pavojų žmonių sveikatai, kurį gali kelti palyginti naujas gaminyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas turėjo imtis

veiksmų remdamasis atsargumo principu, Chartijos 35 straipsnio antru sakiniu, SESV 9 straipsniu, 114 straipsnio 3 dalimi ir 168 straipsnio 1 dalimi, pagal kuriuos jo reikalaujama užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį apibrėžiant ir vykdant visą Sąjungos politiką ir veiklą.

- 117 Dėl prieštaravimo, kad pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalį taip pat draudžiama prekiauti elektroninėmis cigaretėmis internetu, reikia konstatuoti, kad šis prieštaravimas grindžiamas akivaizdžiai klaidingu šios nuostatos supratimu. Šios nuostatos tekste nenumatyta nieko, kuo remiantis būtų galima daryti išvadą, kad ja siekiama kažkaip uždrausti šį prekybos būdą. Priešingai, iš Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalies, kurioje daroma nuoroda į jos 18 straipsnį, matyti, kad pagal šią direktyvą ne nustatomas toks draudimas, bet valstybėms narėms paliekama galimybė pasirinkti uždrausti ar tam tikromis sąlygomis leisti tarpvalstybinę nuotolinę prekybą, įskaitant elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų prekybą internetu.
- 118 Taigi reikia daryti išvadą, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalies galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalies galiojimo

- 119 Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad šios direktyvos 18 straipsnis taikomas tarpvalstybinei nuotolinei prekybai elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis. Šiame 18 straipsnyje, viena vertus, numatyta, kad valstybės narės gali uždrausti tarpvalstybinį nuotolinį tabako gaminių pardavimą vartotojams ir, kita vertus, nustatytos įvairios bendros taisyklės to neuždraudusioms valstybėms narėms.
- 120 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalies galiojimas ginčijamas remiantis tuo, kad, pirma, ja pažeidžiamas proporcingumo principas, nes yra mažiau varžančių, bet taip pat tinkamų priemonių šioje direktyvoje nurodytam tikslui pasiekti, kaip antai amžiaus ribų, taikomų konkrečiai elektroninių cigarečių vartojimui, nustatymas, ir, antra, Sąjungos teisės aktų leidėjas nemotyvavo minėtos direktyvos 18 straipsnio taikymo srities išplėtimo prekybai elektroninėmis cigaretėmis.
- 121 Pirma, kalbant apie tariamą Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalyje nustatytos taisyklės neproporcingumą, reikia pažymėti, jog šios nuostatos tikslas išsamiau paaiškintas šios direktyvos 33 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nustatyta, kad, pirma, tarpvalstybinė nuotolinė prekyba tabako gaminiiais galėtų sudaryti palankesnes sąlygas įsigyti tabako gaminių, kurie neatitinka minėtos direktyvos, ir, antra, dėl tokios prekybos kyla didesnė rizika, kad šių gaminių įsigys jaunimas. Šios nuostatos *mutatis mutandis* taikomos elektroninėms cigaretėms ir pildomosioms talpykloms, kaip patvirtina tos pačios direktyvos 20 straipsnio 6 dalyje esanti nuoroda į jos 18 straipsnį.
- 122 Taigi pagal Direktyvos 2014/40 18 straipsnį siekiama sudaryti sąlygas valstybėms narėms užkirsti kelią šioje direktyvoje nustatytų atitikties taisyklių apėjimui, kiek tai susiję su elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis, kaip pagrindą laikant aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį.
- 123 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad į remiantis SESV 114 straipsniu priimtą aktą gali būti įtraukta nuostatų, skirtų reikalavimų, kuriais siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas, apėjimui išvengti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Vokietija / Parlamentas ir Taryba, C-376/98*, EU:C:2000:544, 100 punktą ir Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco, C-491/01*, EU:C:2002:741, 82 punktą).

- 124 Kadangi pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalyje nustatytas priemonės valstybėms narėms leidžiama uždrausti tarpvalstybinę nuotolinę prekybą elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis ir įtvirtintos tam tikros bendros taisyklės jos neuždraudusioms valstybėms narėms, šios priemonės yra tinkamos šio sprendimo 122 punkte nurodytam tikslui pasiekti.
- 125 Dėl to, ar šios priemonės yra tikrai būtinos, reikia konstatuoti, kad šioje nuostatoje nenustatytas tarpvalstybinės prekybos elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis draudimas, bet valstybėms narėms paliekama galimybė pasirinkti uždrausti ar tam tikromis sąlygomis leisti tokią prekybą.
- 126 Taigi pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalį valstybėms narėms suteikiama galimybė pritaikyti savo veiksmus remiantis mokslo pažanga nagrinėjamoje srityje ir atitinkamos rinkos raida.
- 127 Dėl amžiaus ribų, konkrečiai taikomų elektroninių cigarečių vartojimui, nustatymo, kurį siūlo *Pillbox* kaip mažiau varžančią priemonę, pažymėtina, jog nebuvo įrodyta, kad tokių ribų nustatymas yra veiksmingas būdas, leidžiantis užtikrinti aukštą žmonių, ypač jaunimo, sveikatos apsaugos lygį, visų pirma atsižvelgiant į aplinkybę, kad tokia priemonė gali būti lengvai apeita vykdant tarpvalstybinę prekybą.
- 128 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalyje nustatyta taisykle akivaizdžiai viršijama tai, kas tinkama ir būtina šia direktyva siekiamam tikslui įgyvendinti.
- 129 Antra, dėl argumento, jog ši nuostata tariamai yra nemotyvuota, pažymėtina, kad iš tiesų Direktyvos 2014/40 33 konstatuojamojoje dalyje nurodyti tik tabako gaminiai. Tačiau tai, kad Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalyje, kiek tai susiję su elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis, tik pateikiama nuoroda į šios direktyvos 18 straipsnyje nustatytas taisykles, įrodo, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas laikėsi nuomonės, kad minėtoje konstatuojamojoje dalyje išdėstyti motyvai *mutatis mutandis* taikomi tarpvalstybinei prekybai elektroninėmis cigaretėmis ir pildomosiomis talpyklomis.
- 130 Šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad visuotinai taikomo teisės akto motyvuose gali būti nurodyta tik, pirma, bendra situacija, lėmusi jo priėmimą, ir, antra, bendri tikslai, kurių juo siekiama (žr., be kita ko, Sprendimo *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Komisija, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 29 punktą*).
- 131 Todėl reikia konstatuoti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 6 dalies galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

– Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalies galiojimo

- 132 Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalyje nustatyta pareiga elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojams ir importuotojams kasmet kompetentingoms valstybių narių institucijoms teikti tam tikrus duomenis, kad šios institucijos galėtų stebėti rinkos raidą.
- 133 Šios nuostatos galiojimas ginčijamas remiantis, pirma, tuo, kad pagal ją elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojams ir importuotojams tenka neproporcinga našta, nors analogiška pareiga nenustatyta tabako gaminių gamintojams ir importuotojams, ir mažiau varžančios priemonės, kaip antai rinkos tyrimai, leistų stebėti jos raidą. Antra, pareiga teikti informaciją apie „įvairių vartotojų grupių <...> [teikiamą pirmenybę]“ nėra aiški, todėl ja pažeidžiamas teisinio saugumo principas.

- 134 Iš Direktyvos 2014/40 44 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagal jos 20 straipsnio 7 dalį siekiama sudaryti sąlygas Komisijai ir valstybėms narėms, joms vykdant savo reguliavimo funkcijas, surinkti išsamią informaciją apie elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų rinkos raidą.
- 135 Kadangi nėra ginčijamas šios priemonės tinkamumas, reikia patikrinti, pirma, ar ja akivaizdžiai neviršijama tai, kas būtina šiam tikslui pasiekti.
- 136 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia atmesti prieštaravimą, jog ši pareiga neproporcinga vien dėl to, kad jokia analogiška pareiga nėra nustatyta tabako gaminių gamintojams ir importuotojams. Skirtingai nuo tabako gaminių, apie kurios kompetentingos institucijos jau turi išsamių duomenų, nes jie ilgą laiką yra rinkoje ir dėl jų buvo atlikti mokslo tyrimai, elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų pateikimas rinkai galėjo ar net turėjo būti atidžiau stebimas dėl šių gaminių naujumo ir neapibrėžtumo, susijusio su jų vartotojų sveikatai kylančiu pavojumi.
- 137 Taip pat reikia pažymėti, kad duomenys, kuriuos pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalį turi pateikti elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai ir importuotojai, t. y. pardavimo apimtis ir būdas, įvairių vartotojų grupių teikiama pirmenybė, pagrindinė dabartinių vartotojų grupė, visų rinkos tyrimų atitinkamoje srityje santraukos, tiesiogiai susiję su jų komercine veikla, todėl jie turi daugiausiai galimybių teikti šiuos duomenis. Be to, kadangi šie duomenys yra akivaizdžiai svarbūs rengiant šių gaminių gamintojų ir importuotojų verslo strategijas, tikėtina, kad jie patys dažnai rinks tokius duomenis. Taigi neatrodo, kad dėl šios pareigos šiems gamintojams ir importuotojams tenka akivaizdžiai per didelė našta.
- 138 Galiausiai dėl galimybės numatyti atitinkamos rinkos tyrimus kaip mažiau varžančią priemonę pakanka pažymėti, jog niekas nedraudžia kompetentingoms institucijoms arba elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojams ir importuotojams atlikti tokius tyrimus vykdant rinkos stebėseną ar renkant tam tikrą informaciją, numatytą Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalyje. Tačiau atliekant tokius tyrimus gali būti gauta tik dalis rinkai stebėti svarbių duomenų ir šie tyrimai negali pakeisti tikslesnės, patikimesnės ir išsamesnės informacijos, kurią tiesiogiai pateikia gamintojas ar importuotojas.
- 139 Antra, kalbant apie tariamą Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalies ii punkte nurodytos pareigos pateikti informaciją apie „įvairių vartotojų grupių <...> [teikiamą pirmenybę]“ ribų neaiškumą, pažymėtina, kad jau iš šio sprendimo 78 ir 101 punktų matyti, viena vertus, jog nėra būtina, kad pačiame pagal teisėkūros procedūrą priimtame akte būtų pateikti techninio pobūdžio paaiškinimai, kaip antai metodo, kurį reikia taikyti renkant vienus ar kitus duomenis, apibrėžimas, ir, kita vertus, jog, šiuo aspektu nesant reguliavimo Sąjungos lygmeniu, valstybės narės turi pasirinkti patikimą metodą įsipareigojimams šioje srityje įvykdyti.
- 140 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 7 dalies galiojimą atsižvelgiant į proporcingumo ir teisinio saugumo principus.
- 141 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta šio sprendimo 47–140 punktuose, reikia konstatuoti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti viso Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar jo dalies galiojimą šių principų požiūriu.

Dėl Direktyvos Nr. 2014/40 20 straipsnio galiojimo atsižvelgiant subsidiarumo principą

- 142 Savo klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ketvirta, prašo Teisingumo Teismo išnagrinėti viso Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar jo dalies galiojimą atsižvelgiant į subsidiarumo principą.

- 143 Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo aplinkybę, pirma, kad keli nacionaliniai parlamentai manė, jog direktyvos projektas neatitinka subsidiarumo principo, dėl to pateikė pagrįstas nuomones pagal prie ES sutarties ir ESV sutarties pridėtą Protokolą (Nr. 2) dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo (toliau – Protokolas Nr. 2), ir, antra, kad nebuvo pakankamai įrodyta, jog nėra skirtumų nacionaliniu lygmeniu, kiek tai susiję su elektroninėms cigaretėms ir pildomosioms talpykloms taikomomis taisyklėmis.
- 144 Subsidiarumo principas įtvirtintas ESS 5 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią Sąjunga imasi veiksmų srityse, kurios nepriklauso jos išimtinai kompetencijai, tik tuomet, kai norimų tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o Sąjunga dėl siūlomo veiksmo masto arba poveikio juos pasiektų geriau. Be to, Protokolo Nr. 2 5 straipsnyje išdėstytos gairės, kaip nustatyti, ar įvykdytos minėtos sąlygos (Sprendimo *Estija / Parlamentas ir Taryba*, C-508/13, EU:C:2015:403, 44 punktas).
- 145 Subsidiarumo principo laikymosi kontrolę visų pirma politiniu lygmeniu atlieka nacionaliniai parlamentai pagal Protokole Nr. 2 šiuo tikslu nustatytą tvarką.
- 146 Paskui šio principo laikymosi kontrolę atlieka Sąjungos teismas, kuris turi patikrinti, ar laikytasi ESS 5 straipsnio 3 dalyje nustatytų esminių reikalavimų ir Protokole Nr. 2 numatytų procedūrinių garantijų.
- 147 Pirma, kalbant apie Protokole Nr. 2 numatytų procedūrinių garantijų paisymo teisminę kontrolę, reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju nacionalinių parlamentų pagal šį protokolą pateiktos pagrįstos nuomonės yra šio minėtame protokole įtvirtinto principo laikymosi politinės kontrolės sistemos dalis. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turi patikrinti tik tai, kaip paisyta minėtame protokole numatytų procedūrinių garantijų. Tačiau šioje byloje Teisingumo Teismas negavo jokie prašymo šiuo klausimu.
- 148 Antra, kalbant apie ESS 5 straipsnio 3 dalyje numatytus esminius reikalavimus, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas turi išnagrinėti, ar remdamasis konkrečiomis aplinkybėmis pagrįsta informacija Sąjungos teisės aktų leidėjas galėjo nuspręsti, kad numatomo veiksmo tikslas gali būti geriau pasiektas Sąjungos lygmeniu.
- 149 Nagrinėjamu atveju, kalbant apie sritį, kaip antai vidaus rinkos veikimo pagerinimą, kurios nėra tarp sričių, kur Sąjunga turi išimtinę kompetenciją, reikia patikrinti, ar Direktyvos 2014/40 tikslas galėjo būti pasiektas geriau Sąjungos lygmeniu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 179 ir 180 punktus).
- 150 Dėl nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikto svarstymo, jog nebuvo pakankamai teisiškai įrodyta, kad yra skirtumų nacionaliniu lygmeniu, kiek tai susiję su elektroninėms cigaretėms ir pildomosioms talpykloms taikomomis taisyklėmis, pakanka pažymėti, jog šio sprendimo 57 ir 112 punktuose jau buvo pažymėta, kad yra tokių skirtumų.
- 151 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus prejudicinį klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti viso Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar jo dalies galiojimą atsižvelgiant į subsidiarumo principą.

Dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio galiojimo atsižvelgiant į Chartijos 16 ir 17 straipsnius

- 152 Savo klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ketvirta, prašo Teisingumo Teismo išnagrinėti Direktyvos 2014/40 20 straipsnio, ypač jo 5 dalies, galiojimą atsižvelgiant į Chartijos 16 ir 17 straipsnius.

- 153 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalyje nustatyto komercinių pranešimų draudimo gali būti trukdoma *Pillbox* komercinei veiklai pažeidžiant Chartijos 16 ir 17 straipsnius.
- 154 Pirma, kalbant apie Chartijos 16 straipsnį, reikia priminti, jog jame nustatyta, kad „[l]aisvė užsiimti verslu pripažįstama pagal Sąjungos teisę ir nacionalin[é]s teisės aktus bei praktiką“.
- 155 Pagal minėtą 16 straipsnį suteikiama apsauga apima laisvę užsiimti ekonomine ar komercine veikla, laisvę sudaryti sutartis ir laisvą konkurenciją, kaip matyti iš su šiuo straipsniu susijusių paaiškinimų, į kuriuos, remiantis ESS 6 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa ir Chartijos 52 straipsnio 7 dalimi, reikia atsižvelgti aiškinant šią Chartiją (Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 42 punktą).
- 156 Nagrinėjamu atveju, kadangi dėl Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalyje nustatyto komercinių pranešimų draudimo ūkio subjektai negali skatinti savo gaminių pardavimo, šis draudimas yra kišimasis į šių subjektų laisvę užsiimti verslu.
- 157 Tačiau pagal Teisingumo Teismo praktiką laisvė užsiimti verslu nėra absoliuti ir turi būti vertinama atsižvelgiant į jos socialinę funkciją (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 45 punktą).
- 158 Laisvei užsiimti verslu gali būti taikomos įvairios viešosios valdžios priemonės, kuriomis dėl bendrojo intereso gali būti ribojamas ekonominės veiklos vykdymas (Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 46 punktą).
- 159 Ši aplinkybė irgi turi įtakos sprendžiant, kaip įgyvendinti proporcingumo principą pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį (Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 47 punktą).
- 160 Pagal šią nuostatą bet koks Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo, nekeisti jų esmės ir, remiantis proporcingumo principu, turi būti būtinas ir tikrai atitikti Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba būti reikalingas kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti (Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 48 punktą).
- 161 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad nagrinėjamas apribojimas buvo nustatytas Direktyvos 2014/40 20 straipsnio 5 dalyje, t. y. įstatyme, kaip tai suprantama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį, ir jis neturi įtakos laisvės užsiimti verslu esmei. Nei pagal šią, nei pagal jokią kitą direktyvos nuostatą nedraudžiama ūkio subjektams gaminti elektroninių cigarečių bei pildomųjų talpyklų ir jomis prekiauti laikantis direktyvoje šiuo tikslu numatytų sąlygų.
- 162 Konstatuotu kišimusi dėl šio sprendimo 109–118 punktuose nurodytų priežasčių taip pat nėra viršijama tai, kas tinkama ir būtina Direktyva 2014/40 siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti.
- 163 Antra, kalbant apie Chartijos 17 straipsnį, skirtą teisei į nuosavybę, reikia pažymėti, kad pagal šio straipsnio antrą pastraipą ši teisė taip pat susijusi su intelektine nuosavybe.
- 164 Kiek *Pillbox* nurodo trukdymą naudotis savo komercine nuosavybe, įskaitant jos prekių ženklą, pakanka konstatuoti, pirma, kad pagal Direktyvos 2014/40 20 straipsnį visiškai netrukdoma naudotis jos intelektine nuosavybe prekiaujant savo gaminiiais, todėl jos teisės į nuosavybę esmė iš tikrųjų lieka nepakitusi. Antra, dėl tų pačių priežasčių, kokios išdėstytos šio sprendimo 109–118 punktuose, šiuo trukdymu naudotis nuosavybe taip pat neviršijama tai, kas tinkama ir būtina Direktyva 2014/40 siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti.
- 165 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti viso Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar jo dalies galiojimą atsižvelgiant į Chartijos 16 ir 17 straipsnius.

- 166 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad jį išnagrinėjus nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti viso Direktyvos 2014/40 20 straipsnio ar jo dalies galiojimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 167 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Išnagrinėjus pateiktą klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų paveikti 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB, 20 straipsnio galiojimą.

Parašai